

Semàntica i Pragmàtica de l'Espanyol

Codi: 100585

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500248 Llengua i Literatura Espanyoles	OB	2	2
2501801 Estudis de Català i Espanyol	OT	3	0
2501801 Estudis de Català i Espanyol	OT	4	0
2501910 Estudis d'Anglès i Espanyol	OT	3	0
2501910 Estudis d'Anglès i Espanyol	OT	4	0

Professor/a de contacte

Nom: Carlos Subirats Ruggeberg

Correu electrònic: Carlos.Subirats@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: espanyol (spa)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: No

Grup íntegre en espanyol: Sí

Prerequisits

Dado que el estudiante ha demostrado haber adquirido las competencias básicas mediante la obtención de los créditos correspondientes a las asignaturas de formación básica, deberá ser capaz de expresarse con corrección oralmente y por escrito. Por esta razón, los eventuales errores ortográficos y de expresión que el estudiante pudiera cometer en la realización de las actividades evaluables previstas en esta asignatura comportarán un descenso de la puntuación en la calificación final.

Las actividades, prácticas y trabajos presentados en la asignatura deberán ser originales y no se admitirá, bajo ninguna circunstancia, el plagio total o parcial de materiales ajenos publicados en cualquier soporte. La eventual presentación de material no original sin indicar adecuadamente su origen acarreará, automáticamente, la calificación de suspenso (0).

Objectius

Semàntica y pragmática del español forma parte de los 30 créditos obligatorios de la materia *Lengua española: sincronía*, que el/la estudiante cursa en segundo y tercero de grado, junto con otras asignaturas de lengua y literatura españolas.

El objetivo de esta curso es triple:

(1) analizar los fundamentos de la **semántica referencial**, que surge de la filosofía aristotélica, y su evolución hasta finales del siglo XIX

(2) estudiar las bases de la **semántica relacional** tal como la planteó Saussure a principio del siglo XX y, finalmente,

(3) presentar los fundamentos teóricos de la **semántica cognitiva** y su aplicación al **análisis semántico del léxico** o y su aplicación para el **procesamiento semántico automático** del español.

Paralelamente, se analizarán ejemplos de **resemantización pragmática** del significado de las unidades léxicas en el discurso, con objeto de fundamentar la propuesta la lingüística cognitiva en relación con la **indisociabilidad de la semántica y la pragmática**.

Competències

Llengua i Literatura Espanyoles

- Analitzar els principals fenòmens de variació lingüística de l'espanyol (variació històrica, geogràfica, social i pragmàtica).
- Descriure l'estructura de la llengua espanyola i distingir-ne els aspectes sistemàtics i normatius.
- Emmarcar tipològicament els principals fenòmens de la llengua espanyola i relacionar-los amb fenòmenos similars d'altres llengües romàniques.
- Identificar el component de la gramàtica al qual pertanyen els fenòmens lingüístics bàsics de l'anàlisi de la llengua espanyola (fonètica, fonologia, morfologia, sintaxi, lèxic, semàntica i discurs).
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguin aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.

Estudis de Català i Espanyol

- Analitzar els principals fenòmens de variació lingüística de l'espanyol (variació històrica, geogràfica, social i pragmàtica).
- Descriure l'estructura de la llengua espanyola i distingir-ne els aspectes sistemàtics i normatius.
- Emmarcar tipològicament els principals fenòmens de la llengua espanyola i relacionar-los amb fenòmenos similars d'altres llengües romàniques.
- Identificar el component de la gramàtica al qual pertanyen els fenòmens lingüístics bàsics de l'anàlisi de la llengua espanyola (fonètica, fonologia, morfologia, sintaxi, lèxic, semàntica i discurs).
- Que els estudiants sàpiguin aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.

Estudis d'Anglès i Espanyol

- Analitzar els principals fenòmens de variació lingüística de l'espanyol (variació històrica, geogràfica, social i pragmàtica).
- Descriure l'estructura de la llengua espanyola i distingir-ne els aspectes sistemàtics i normatius.
- Emmarcar tipològicament els principals fenòmens de la llengua espanyola i relacionar-los amb fenòmenos similars d'altres llengües romàniques.
- Identificar el component de la gramàtica al qual pertanyen els fenòmens lingüístics bàsics de l'anàlisi de la llengua espanyola (fonètica, fonologia, morfologia, sintaxi, lèxic, semàntica i discurs).
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguin aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar les estructures lingüístiques de l'espanyol.
2. Aplicar les tècniques de descripció i anàlisi de peces discursives.
3. Construir textos normativament correctes.
4. Definir els conceptes de competència semàntica i pragmàtica
5. Definir els conceptes de competència semàntica i pragmàtica.

6. Distingir la variació geogràfica des dels diferents nivells d'anàlisi lingüística.
7. Fer prediccions i inferències sobre el contingut d'un text.
8. Fer servir la terminologia adequada en la construcció d'un text acadèmic.
9. Identificar correctament les unitats lingüístiques.
10. Identificar els errors normatius, estilístics o argumentatius d'un text.
11. Identificar els factors pragmàtics que condicionen l'ús de les diverses estructures lingüístiques.
12. Identificar les relacions paradigmàtiques i sintagmàtiques entre les diferents unitats lingüístiques.
13. Interpretar la paraula des dels diferents nivells d'anàlisi lingüística.
14. Interpretar, a partir d'un text, el significat de les paraules desconegudes.
15. Relacionar la competència pragmàtica amb la variació geogràfica i social.
16. Resumir les característiques d'un text escrit en funció dels propòsits comunicatius.

Continguts

1. Fundamentos

- Fundamentos de la semántica referencial: Aristóteles. El desarrollo de la semántica referencial: Bolzano, Frege. La referencia en el discurso. La semántica *relacional*: el inicio de la crítica lingüística a la semántica referencial.
- Unidades léxicas simples y locutivas. Ambigüedades léxicas y sintácticas. Polisemia y palabras polisémicas. Aceptaciones: acepciones excluyentes y diferencias semánticas unificables. La indisociabilidad de la pragmática y la semántica.
- Tipos de relaciones semánticas entre unidades léxicas: hiponimia/hiperonimia, meronimia/holonimia, y sinonimia y antonimia. Características semánticas generales de los distintos tipos de unidades léxicas.

2. Semántica cognitiva

- La teoría clásica de la categorización: crítica al "realismo objetivista". La teoría de los prototipos. El significado como una construcción. La semántica de marcos. El proyecto de investigación FrameNet Español.
- Metonimia conceptual. Relaciones conceptuales entre clases de entidades o eventos, pertenecientes al mismo dominio semántico. Metonimias y acepciones: problemas de la lexicografía tradicional. La metonimia visual. Metáforas construidas a partir de metonimias.
- Metáfora conceptual y expresiones lingüísticas metafóricas. La metáfora conceptual como conjunto de proyecciones entre roles semánticos. Metáforas y acepciones: problemas lexicográficos.

Metodología

El aprendizaje de esta asignatura por parte del alumno se distribuye de la manera siguiente:

- Actividades dirigidas (35%). Estas actividades se dividen en clases magistrales y en prácticas dirigidas por el profesor, en donde se combinarán la explicación teórica, la resolución de ejercicios y la discusión de todo tipo de textos.
- Actividades supervisadas (10%). Se trata de tutorías programadas por el profesor, dedicadas a la corrección y al comentario de problemas relacionados con los diferentes niveles de análisis lingüístico.
- Actividades autónomas (50%). Estas actividades incluyen tanto el tiempo dedicado al estudio personal como el dedicado a la realización de reseñas, trabajos, comentarios analíticos y el dedicado a la preparación de presentaciones orales.
- Actividades de evaluación (5%). La evaluación de la asignatura se llevará a cabo mediante pruebas escritas.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Clase magistral	26,25	1,05	4, 9
Resolución de ejercicios	26,25	1,05	3, 4, 7, 8, 9
Tipus: Supervisades			
Lectura crítica de los textos de apoyo	6	0,24	7, 14
Supervisión y resolución de ejercicios	9	0,36	3, 4, 7, 8, 9
Tipus: Autònomes			
Lectura de la bibliografía	18,5	0,74	7, 14
Preparación de ejercicios	38	1,52	7, 9, 14
Resolución de ejercicios de autoevaluación	18,5	0,74	4, 7, 8, 9

Avaluació

A. Para aprobar la asignatura:

1. El alumno deberá realizar varias actividades evaluables:

- Actividades de evaluación de los conocimientos de semántica y pragmática (100%).

y deberá obtener una **nota media igual o superior a 5,0**.

B. El alumno obtendrá la calificación de *no evaluable* cuando únicamente se haya presentado a una de las pruebas evaluables arriba mencionadas.

C. Criterios de recuperación

- Los alumnos que no hayan superado las pruebas evaluables antes mencionadas podrán presentarse a la recuperación de la prueba no superada en la fecha prevista por la Facultad.
- Para poder optar a la recuperación, el alumno debe haberse presentado a las pruebas evaluables mencionadas arriba.
- No se puede recuperar todo el curso: únicamente se permite recuperar ???

E. Criterios de evaluación

Para superar la asignatura es necesario realizar las actividades que se desarrollen durante el curso, en la que el/la estudiante deba mostrar que puede reflexionar sobre las cuestiones semánticas planteadas durante el curso, tanto a nivel teórico como aplicado.

Los/as estudiantes tienen que mostrar que son capaces de reflexionar sobre cuestiones teóricas o prácticas relacionadas con los temas abordados en este curso, utilizando los hábitos discursivos propios del lenguaje científico. Las prácticas discursivas que muestran una incapacidad de razonar y/o de relacionar ideas y de establecer explicaciones claras tendrán una repercusión en la calificación de la actividad correspondiente.

Asimismo, la realización de los errores ortográficos --incluyendo errores de acentuación-- serán penalizados dentro de las normas establecidas.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Actividad de evaluación de los conocimientos sobre Pragmática	50%	3,75	0,15	3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 12, 14, 15, 16
Actividad de evaluación de los conocimientos sobre Semántica	50%	3,75	0,15	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16

Bibliografia

Lecturas

- Ibarretxe, Iraide; Valenzuela, Javier, eds. 2016. *Lingüística cognitiva* (2ª ed.). Barcelona: Anthropos.
- 1. **Capítulos de lectura obligatoria:** Cap. 2.1 La semántica cognitiva, Cap. 2.6 La semántica de marcos, Cap. 2.4 La metonimia conceptual y Cap. 2.3 La metáfora conceptual
- Portolés, J. (2004): *Pragmática para hispanistas*. Madrid: Síntesis.
- Subirats, Carlos. 2009. [FrameNet Español: un análisis cognitivo del léxico del español](#) En A. Alcina, E. Valero y E. Rambla, eds. *Terminología y Sociedad del conocimiento*. Frankfurt am Main: Peter Lang, pp. 309-320.

Referencias

- Evans, Vyvyan. 2017, 2ª ed. *Cognitive Linguistics. An Introduction*. Edinburgh: Edinburgh University Press.
- Kent, Grace H.; Rosanoff, Aaron J. 1910. A study of association in insanity. *American Journal of Insanity* 67: 37-96 and 317-390.
- Kövecses, Zoltán. 2010. *Metaphor. A Practical Introduction*. Oxford University Press.
- Miller, George A. 1996. *The Science of Words*. New York: Scientific American Library
- Ruppenhofer, Josef; Ellsworth, Michael; Petruck, Miriam R. L.; Johnson, Christopher R.; Scheffczyk, Jan. 2010. [FrameNet II: Extended Theory and Practice](#)

Diccionarios online

- [Diccionario CLAVE. Diccionario de uso del español actual](#)
- [Diccionario del español de México](#)
- [WordReference.com](#) Free Online Dictionaries

Aplicación de la semántica de marcos al análisis del léxico

- [FrameNet](#) An on-line lexical semantic resource for English based on frame semantics and supported by corpus evidence
- [Spanish FrameNet](#) An Online Lexical Resource and Its Application to Natural Language Processing.